

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**R. P. Pavli Laymann è Societate I: Theologiae Moralis
Compendiv[m] absolutissimum et in quinq[ue] libros
partitum**

Laymann, Paul

Moguntiae

13. De dote Paraphernis, donatione propter nuptias & spo[n]salia
largitate.

urn:nbn:de:hbz:466:1-40716

quàm si donator de futura liberorum natiuitate cogitans, donasset.) Etenim si in filium donatio facta fuit, & postea aliis nasis inofficiosa appareat, reuocatur tantum vsque ad legitimam. Causa autem Ecclesiæ non minus fauorabilis est, quam filiorum. Accedit, quod Ecclesia donatori instar filii esse censetur.

Æquitas interdum postulat, vt ad populi ædificationem, donationem Ecclesiæ factam, prælatus ob hanc causam remittat.

Renunciatio hæreditatis nondum aditæ, quamuis delatæ, natiuitate liberorum non reuocatur. Ratio, quia lex illa ciuilis, cum exorbitans sit de donatione semel facta reuocanda, strictè interpretanda est de donatione propriè dicta, quæ est iuris acquisiti.

CAP. XIII.

De dote, paraphernis, donatione propter nuptias & sponsalitia largitate.

DOS, (quæ sortitur rationem, comparatione mariti contractus reciproci) datur marito ad onera matrimonii sustinenda, soluto matrimonio restituenda à marito.

Maritus dotis dominium non habet, sed administrationem & fructus eius: vnde res dotalis alienare non potest: potest tamen eas à quouis possessore, reali etiam actione vindicare, & de iis in iudicio contendere. Dotis tamen dominium plenè ad maritum transit, si dos consistat in pecunia, & rebus vsu absumptibilibus: tunc enim quasi mutui contractus interuenit, vt soluto matrimonio tantundè eiusdem generis & qualitatis restituatur.

Duplex est dos; aduentitia & profectitia. Hæc est, quæ

quæ à patre aliove per virilem sexum ascendente, filiamque in potestatem habente profecta est. Potestque pater ad dotandam filiam Iudicis officio compelli.

4 Pater debet filiam dotare, licet propria aduentitia bona habeat, id est, materna: auus tamen non tenetur dotare nepotes ex propriis, si aliunde bona habeant, v. c. ex hæreditate patris vel matris.

NB. Licet nulla fiat mentio dotis, tamen pater tenetur filiam dotare; nam tacite intelligitur dos sponso promissa, eo quod pater non solum obligatus sit ad providendum filiae maritum, sed etiam ad dandam dotem. Nam mulier indotata facile contemnitur. Et Reipub. interest dotes mulieribus dari. Eademque ratione, si mulier diues, non facta expressione dotis, ducta sit, tacite censetur eius bona, vel saltem pars bonorum, pro conditione & dignitate viri, in dotem constituta; quæ si non solvatur, iustam causam maritus habet, alimenta vxori negandi.

Porrò licet filia inuito patre, contraxit matrimonium, tamen debetur illi dos à patre Ratio, quia pater hoc casu ægrè ferre non potest matrimonium secundum se, cum vtiliter contractum sit: licet ægrè ferre possit, quod attinet ad modum, quia ipso incognito contractu fuit. Excipe, nisi municipalibus constitutionibus aliter decretum sit: & nisi filia ex adhibitis bonis sufficienter dotata sit: nimis enim durum est patrem compellere ad filiam habentem per se sufficientia dotandam, quæ sine eius licentia nupsit. Quod si nupsit viro indigno genere, non tenetur dare dotem, sed solum alimenta, quæ pater etiam liberis ingratiss ex iure naturali debet. Id verò ad Iudicem pertinebit, arbitrari, vtrum delictum dotis subtractionem mereatur.

Præterea

Præterea Pater etiam dotem filię Religiosæ debet; quia causa Religionis fauorabilior est matrimonio carnali.

Mater, imò frater etiam Clericus, si diues sit, in defectum aliorum, filię, aut sorori inopi dotem dare debet. Nam dos succedit loco alimentorum, Frater autem & mater tenentur alere in necessitate. Ergo. Et mater obligata est liberis legitimam relinquere, dos autem, sicuti & donatio propter nuptias, in legitima computatur, conferenda post mortem matris.

Dos aduentitia est, quam vel vxor ex propriis bonis adfert, vel extraneus aliquis eis confert, non patens, nec auus. Discrimen est inter vtramque dotem, quod profectitia soluto matrimonio, nisi aliud conuentum fuerit, reuertitur ad patrem, qui est patens per virilem sexum ascendens, & filiam in potestate habens iuxta l. dos à patre. *Iure succursum est patri, vt filia amissa, solatii loco cederet, si redderetur ei dos ab ipso profecta, ne & filia amissa, & pecunia damnum sentiret.*

Sed et si matrimonium soluat per mortem matris, dos in potestatem patris reuertitur, sicut & ipsa filia; cui deinde iterum nubenti eandem dotem nihil imminutam dare cogitur.

NB. Si filia moriatur liberis relictis in potestate patris constituta, dos profectitia reuertitur ad patrem, quia filii non succedunt patri in profectitiis bonis, viuentem adhuc auo. Quod si filia emancipata sit, dos non reuertitur ad patrem, sed fit aduentitia, & sicuti esse profectitia, & est filię pleno iure acquisita. Vnde inferitur, quib. locis statuto vel cõsuetudine receptum est, vt liberi vtriusq; sex⁹ per matrimoniũ emanci-

emancipentur; dotem, vel donationem propter nuptias, soluto matrimonio non reuerti ad patrem dotantem: censetur enim aduentitia, quam maritus lucratur duobus modis soluto matrimonio per mortem vxoris. 1. si pactum intercessit de dote lucranda (exemplum habes in filia D. Vaii.) Nam contractus et conuentione legum accipiunt; & nominatim contractui dotali specialia pacta adiici posse & frequentissimè solere. 2. Si vxor intestata decedat, deficientibus liberis & propinquis.

Maritus dotem aduentitiam lucratur propter adulterium vxoris, & è contra, (nisi inter se reconciliati fuerint,) intellige post iudicis sententiam: est enim pœna. Potest tamen maritus, si certus sit de adulterio vxoris in conscientia foro dotem retinere, defendendo se contra vxorem repetendo, per exceptionem. Quia cui competit actio, eidem multo magis exceptio competere debet, reg. 71. in 6.

NB. Si dos propter inopiam mariti aut prodigalitate periclitari incipiat, potest vxor eam repetere, applicatis fructibus familiae, imò etiam compensatione occulta. ibi.

- 8 Vxor habet tacitam hypothecam in bonis mariti, donec ei dos restituatur. Et præfertur vxor in repetenda dote omnibus aliis personalibus creditoribus etiam tempore prioribus, tacitam quoque hypothecam habentibus: imò etiam habentibus hypothecam expressas, sed posteriores, id est, post dotis constitutionem appositas. Vide tract. 2. ca. 11. assert. 5. casu 4.

NB. Exceptionem dotis non numeratae, soluto matrimonio, maritus apponere potest intra annum, si matrimonium ultra biennium non durauit, alioquin intra 3 menses, si amplius biennio, dummodo

non integro decennio, hoc enim casu exceptio nullo modo admittitur.

Parapherna sunt omnia bona vxoris præter dotē, quorum administratio nullo modo competit marito, nec fructus, nisi ita conuentum fuit, & tunc mulier habet tacitam hypothecam in bonis mariti.

Donatio propter nuptias (*Gegenwiden*) ad similitudinem dotis constituitur, adeo ut si pactum intercessit de dote lucranda post mortem vxoris, intelligitur etiam interpositum de lucranda donatione propter nuptias post mortem mariti. *Æqualitas* in dote & donatione propter nuptias constituenda hodie non obseruatur.

Sponsæ à sponso interdum arrha, (id est, donatio in remunerationem virginitatis, dotis, &c.) constituitur, quæ post mortem mariti pleno iure vna cum dote vxori exhibenda est. Sin autem contingat, eam ante maritum decedere. ius habet de tali donatione, sicut de dote aduentitia arbitrari suo disponere, vel heredibus ab intestato relinquere.

Sponsalitia largitas dicitur, quam vnus sponsus alteri facit causa secururi matrimonii rato & consummatum matrimonio confirmatur, resiliens culpabiliter ad restitutionem istius largitatis innocenti tenetur.

NB. Si vxor ad nuptias secundas transit, debet heris in primo matrimonio conceptis relinquere lucra dotis profectitia prioris, item donationes, testamenta.

